

การศึกษาการจัดการการเลี้ยงแพะในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษา รูปแบบการจัดการการเลี้ยงแพะของเกษตรกร 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลผลิตและคุณภาพของ น้่านมแพะ และ 3) วิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการจัดการและแนวทางการจัดการเลี้ยงแพะ ที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะทั้งหมด 20 ราย และส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีบ้านพักอยู่ในหมู่ที่ 1 แขวงทุ่งครุ อายุเฉลี่ยของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ ประมาณ 48 ปี การศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี และเลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริม พันธุ์แพะที่เลี้ยง ได้แก่ ชาแนน ชาแนนผสม แองโกลนูเบียน แอลไพน์ ทอกเคนเบิร์ก และบอร์ อาหารที่ใช้สำหรับการเลี้ยงแพะ ได้แก่ หญ้าขนสด เปลือกถั่วเหลือง กากถั่วเหลือง หญ้าแห้ง และต้นข้าวโพด ความถี่ในการให้อาหารแพะ 2 ครั้งต่อวัน ปริมาณอาหารที่ให้ 0.3-0.5 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน ในช่วง lactation อาหารหลักที่ใช้เลี้ยง ได้แก่ หญ้า ขนสด และเปลือกถั่วเหลืองและเสริมด้วยอาหารข้น สำหรับโรงเรือนส่วนใหญ่เป็นแบบยกพื้นสูง 1.5 เมตร โรคที่พบส่วนใหญ่ในฟาร์มได้แก่ เต้านมอักเสบ และปากและเท้าเปื่อย ส่วนการรีดนม รีดใน คอกที่เลี้ยงโดยไม่แยกคอกรีดนม การจำหน่ายมีทั้งในรูปแบบน้่านมพาสเจอร์ไรซ์บรรจุขวดพร้อมดื่ม และ น้่านมดิบขึ้นกับผู้บริโภค คุณค่าทางอาหารของน้่านมแพะของฟาร์มในเขตทุ่งครุ พบว่ามีโปรตีน แคลเซียมและของแข็งที่ละลายได้ทั้งหมด (total soluble solids) สูงกว่าฟาร์มมาตรฐาน แต่มีปริมาณ ไขมัน และโซเดียมต่ำกว่าฟาร์มมาตรฐาน เมื่อวิเคราะห์กลิ่นโดยใช้ gas chromatography-mass spectrometry (GC-MS) ร่วมกับ SPME (solid phase microextraction) พบว่าฟาร์มทุ่งครุ 1 มี องค์ประกอบหลักทั้งหมด 16 ชนิด ได้แก่ 1-nonanol (43.56%), acetaldehyde (7.79%) และ ethylene oxide (5.17%) เป็นต้น ส่วนฟาร์มทุ่งครุ 2 มีองค์ประกอบหลักทั้งหมด 9 ชนิด ได้แก่ isopropyl myristate (50.18%), diethyl phthalate (39.31%) และ 1-hexadecene (5.36%) เป็นต้น การทดสอบทาง ประสาทสัมผัส โดยผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการฝึกฝน 6 คน พบว่า น้่านมแพะจากฟาร์มในเขตทุ่งครุฟาร์มที่ 1 และ 2 มีกลิ่นหืนสูงกว่าฟาร์มมาตรฐาน แต่มีคะแนนรสชาติสูงกว่าฟาร์มมาตรฐาน สำหรับแนวทาง ในการจัดการเลี้ยงแพะในเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร มีดังนี้ 1) ควรส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ นมใช้แพะนมสายพันธุ์ชาแนน โดยมีการส่งเสริมให้ใช้พ่อพันธุ์ชาแนนแท้มาปรับปรุงพันธุ์แพะนม ในฟาร์มเพิ่มขึ้น 2) ควรมีการจัดสัดส่วนของฝูงแพะให้เหมาะสมและได้มาตรฐานตามเกณฑ์ 3) ควร ใช้เทคโนโลยีพืชอาหารหมักแทนหญ้าสด 4) ควรมีการเก็บหญ้าแห้งไว้ในโรงเก็บเพื่อใช้เป็นพืช อาหารในช่วงฤดูแล้งที่ขาดแคลนหญ้าสด 5) โรงเรือนควรเป็นแบบยกพื้นมีพื้นเป็นคอนกรีต 6) ควร ปรีกษาสัตว์แพทย์ทันที เมื่อมีโรคติดต่อ และฉีดวัคซีนเป็นประจำ 7) ควรทำความสะอาดคอกทุกวัน ก่อนการรีดนม 8) ใช้สารสกัดชีวภาพเพื่อลดกลิ่นในฟาร์ม มีการจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย และ สร้างโรงเก็บอาหารข้นไว้เป็นสัดส่วน และ 9) ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมส่งเสริม แนะนำ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการการเลี้ยงแพะในเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

The objectives of the study of goat management in Thung Khru district, Bangkok were to 1) study goat culture pattern in Thung Khru area, 2) study factors affecting on yield and quality of goat milk, and 3) analyse and synthesize the concept of goat management and the applicable management of dairy goat for farmers in the study area. The results of data collecting by questionnaires from 20 dairy goat farmers showed that most of them were male, the average old-age were 48. Most of farmers received Bachelor degree. Goat culture was supplementary career. Goat Breeds; Saanen, Anglo-nubian, Alpine, Toggenburg and Boer were raised. Feed stuffs consisted of paragrass, soy bean (seed coat), soybean meal, hay and corn. Frequency of feeding was 2 times a day and the quantity of grass was 0.3-0.5 kg/head/day. In lactation phase feed stuffs are paragrass and soy bean's seed coat, additional Concentrate was frequently used. Most goat housing was stilted housing which its floor is raised 1.5 m above ground level. The most of frequent diseases were mastitis and foot and mouth disease. Milking process was conducted in the pens and milk was sale either as raw milk or pasteurized milk separately which depended on the customer. Protein, calcium and total soluble solid of milk from Thung Khru farm were higher, but fat and sodium content were lower than from the standard farm. Result of odor analysis by gas chromatography-mass spectrometry (GC-MS) with SPME (solid phase microextraction) was found that Thung Khru 1 sample consisted of various volatile compounds such as 1-nonanol (43.56%), acetaldehyde (7.79%), and ethylene oxide (5.17%). Thung Khru 2 sample consisted of 9 chemicals such as isopropyl myristate (50.18%), diethyl phthalate (39.31%), and 1-hexadecene (5.36%). Results of sensory taste by 6 flavorists showed that the samples from Thung Khru 1 and Thung Khru 2 have strong off-flavor, but higher taste score compared with the sample from standard farm. The management was suggested that 1) the farmers should keep Saanen as dairy goat and use Saanen buck in crossbreeding method, 2) standard herds ration was suggested, 3) substantial used of fermented hay replaces fresh grass, 4) stored silage for drought periods, 5) bottom of stilted housing should be concrete floor, 6) goats always get vaccination and immediately contact to veterinarian when an epidemic occurs, 7) the goat pens must be cleaned before milking process, 8) bad odor in farm should be eliminated by biological extract and waste water treatment should be conducted and 9) The organization such as Animal Nutrition Division, Department of Livestock Development should be involved with the farmers into resolve the problem related to the goat management in areas of Thung Khru, Bangkok.